

KSH/10678-2/2016

**Emlékeztető
az Országos Statisztikai Tanács
2016. november 22-i üléséről**

	Téma	Előterjesztő
1.	Tájékoztató az új társadalomstatisztikai keretjogszabályról	Janák Katalin (KSH)
3.	Az adatforrásokról és aktualizálási rendjéről	Almádi Ágnes (KSH)
4.	Egyebek	Dr. Kárpáti József (KSH)

Jelen vannak:

- az OST tagjai vagy helyetteseik
- Sándorné Dr. Kriszt Éva az OST elnöke
- a KSH elnökhelyettese
- a KSH főosztályvezetői
- OST titkárságának munkatársai

Sándorné Dr. Kriszt Éva az OST elnöke köszöntötte a megjelenteket, ezt követően felkérte dr. Németh Zsoltot, a KSH Elnökhelyettesét, hogy a Honvédelmi Minisztérium újonnan kinevezett tagjának dr. Firicz Lászlónak a megbízólevelét adja át, melyet dr. Firicz László távollétében képviselője vett át.

Felkérte az OST tagjait a napirend elfogadására, melyet a jelen lévő OST tagok egyhangúan megszavaztak. Ezt követően a napirendek megtartására került sor.

1. napirendi pont: Tájékoztató az új társadalomstatisztikai keretjogszabályról

Janák Katalin főosztályvezető asszony előadását a cím pontosításával kezdte. (Európai Unió jogszabály tervezetről lesz szó). Ezt követően a társadalomstatisztika modernizációját és annak történeti háttérét ismertette. A 2008-ban bekövetkezett gazdasági válság idején a francia Elnök neves professzorokat bízott meg annak megvizsgálására, hogy mi okozta a gazdasági válságot, illetve mi okozta, hogy elmélyült a válság és kiterjedt az egész társadalomra. Azt is vizsgálták, hogy mivel lehetne megelőzni egy újabb gazdasági és társadalmi válság kitörését és elmélyülését. A 2009-ben elkészült Stiglitz-Fitoussi-Sen jelentés, megkérdőjelezte a gazdasági növekedés és a GDP kizárólagosságát. A

fenntarthatóság, az egyéni és társadalmi jóllét növelése legalább olyan fontos kritériuma kell, hogy legyen a fejlődésnek, mint a gazdasági növekedés. Ugyanez megfogalmazódott az EU2020 stratégiában is. Központi szerepet kapott az intelligens, fenntartható, befogadó növekedés, mellyel kapcsolatban később a különböző intézkedések és a társadalomstatisztika felé új elvárások fogalmazódtak meg: az intézkedéseknek a hatását statisztikai eszközökkel kellett és kell monitorozni. Mindez a társadalomstatisztika modernizációjának szükségességét vonta maga után. Három nagy területre terjedt ki a modernizáció: a felhasználói igényeknek való jobb megfelelés, magasabb minőségi követelményeknek való megfelelés és a hatékonyság növelése.

Ezt követően bemutatta, hogy mely területeken próbálnak meg fejleszteni az Európai Unióban:

- mikro-adatállományok integrált rendszerének kialakítása: ehhez modulokat kell kialakítani, közös keretszabályozás és közös programozás is szükséges
- statisztikai adatkapcsolás
- többcsatornás adatgyűjtések (web) költségcsökkentő tényezők, egyes rétegeket kizárólag webes adatgyűjtéssel lehet elérni, ugyanakkor a minősége nem azonos az interjú adatfelvételekével
- változók, modulok standardizálása- ebben történt a legnagyobb előrelépés
- egyéb adatforrások használatának erősítése

A társadalomstatisztika modernizációja, együtt kell, járjon a társadalomstatisztika szabályozásának megújításával. Az elképzelések három szintet, szakaszt jelöltek meg:

Első szint: a személyi és háztartásstatisztikai felvételek: a mikro adatok gyűjtésének a szabályozása. Ez már elkezdődött.

Második szint: az adminisztratív forrásból származó adatok szabályozása, ezt vélhetően 2017-ben kezdi el az Eurostat, párhuzamosan a

Harmadik szinttel: a censusok, népesség továbbszámítások szabályozásával együtt.

Ezt követően ábrával mutatta be a mikro adatállományok egységes európai rendszerének jogi architektúráját. A témák fontosságától függően, különböző szintű jogszabályokkal szeretnék a szabályozást megoldani. (A jelenlegi állapot szerint területenként külön felvételek vannak, ezeket külön-külön szabályozzák, nem egységes a szabályozás). A jövőbeli elképzelés az, hogy a legfelső szintet, a témákat egy Európai Parlamenti és Tanácsi rendelettel, egy keretrendelettel szabályozzák. Ebben határoznák meg a teljes rendszer lényegi elemeit.

A következő szinten felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat alkalmaznának, ahol már a modulokat szabályozzák. A harmadik szinten a végrehajtáson alapuló jogi aktusokat alkalmaznának, ahol a változókat szabályozzák. Nem kötelező elem, de az adatgyűjtések fontos elemei a kézi könyvek, ajánlások, melyek a legalacsonyabb szintet jelentik.

Röviden külön-külön bemutatásra kerültek a szabályozási szintek, a keretjogszabályt, a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat, a végrehajtáson alapuló jogi aktusokat.

Ezt követően ismertette, hogy hol tart most a folyamat. 2013-ban jutottak el oda, hogy a jogi architektúrát az Eurostat felvázolta. Az előkészítés során a társadalomstatisztikai igazgatók munkacsoportja vitatta meg a javaslatokat, (a KSH részéről Németh Zsolt elnökhelyettes úr vett részt a testületben) illetve később létrehoztak egy ún. DSS Board nevű szűkített munkacsoportot, amelynek feladata az volt, hogy előkészítse a társadalomstatisztikai igazgatók értekezleteit.

A jogszabálytervezettel kapcsolatosan nem volt teljes egyetértés, nem volt olyan tagország, amely maradéktalanul támogatta volna a jogszabálytervezetet. Nagy vonalakban mindenki egyetértett a jogszabálytervezettel, de a részletekben már nem volt egyetértés.

Az Eurostat 2015-ben az Európai Rendszer Bizottság elé vitte a jogszabály tervezetet. A Bizottság sem fogadta el a tervezetet. Ennek ellenére az Eurostat tanácsi szakaszba nyújtotta be a nem elfogadott tervezetet 2016-ban. Jelenleg a Tanács Statisztikai munkacsoportja tárgyalja a jogszabályt, de a tagországoknak komoly fenntartásaik vannak.

Előadás végén bemutatásra kerültek a jogszabállyal kapcsolatos problémák. Ezek:

- a rendelet jogi architektúrája (delegated acts vs implementing acts)
- az időfelhasználás és a fogyasztás témák bevonása
- az input harmonizáció elemének bevonása
- a 6 éves rotáció a SILC esetében
- a tagországok kötelező részvétele a megvalósíthatósági/pilot vizsgálatokban
- a pénzügyi támogatás kérdésköre
- költség/haszon vizsgálat, megtérülés kérdése

Jelenleg nem lehet megítélni, hogy mikor és milyen kompromisszumok árán kerülhet elfogadásra a jogszabály tervezet.

Dr. Németh Zsolt kiegészítésként elmondta, hogy vannak olyan tagországok, mint Svédország, ahol parlamenti bizottsági döntés született arról, hogy elzárkóznak a keretjogszabálynak a támogatásától. Hollandiában hasonló folyamat indult meg. A probléma messze túllépett a társadalomstatistika keretein.

2. napirendi pont: Az adatforrásokról és aktualizálási rendjéről

Almádi Ágnes osztályvezető asszony bevezetőjét definíciók ismertetésével kezdte: adatforrások, illetve elsődleges és másodlagos adatforrások meghatározásai.

Elmondta, hogy ezeknek az adatforrásoknak a karbantartását a KSH végzi. Bemutatta a jogi hátteret, valamint bemutatta a végrehajtási rendeletben lévő nyilvántartó lapot, és ismertette a nyilvántartó lappal kapcsolatos problémákat. Ezt követően bemutatta a 2014. évben kialakításra került új típusú nyilvántartó lapokat, azok tartalmát.

Előadását azzal folytatta, hogy hogyan és mihez kerülnek felhasználásra az adatforrások. Külön választotta a tervezés és döntéshozatal szakaszát.

Elmondta, hogy a tervezéssel, az adatforrás-frissítési feladattal az OST tagjai jellemzően minden évben az OSAP tervezéséhez kapcsolódóan találkoznak. Első körben a következő évi adatforrások tervezése történik, majd a második körben a jóváhagyott adatforrások közül választhatnak a HSSZ tagok, hogy mit kívánnak egymástól átvenni.

A döntéshozáshoz pedig a megadott információk (egy része) az OSAP tervezésben hasznosul, a döntés-előkészítést és a következő évi rendelet megalkotását szolgálja.

Elmondta, hogy a nyilvántartó lapokon megadott információk egyrészt a rendszereket vezérlő információkként is felhasználásra kerülnek, másrészt a tájékoztatáshoz is felhasználásra kerülnek, például a honlapon a szakstatisztikai dokumentációban.

Előadását a jövőre vonatkozó elképzelések és célok bemutatásával folytatta. Kihangsúlyozta, hogy a nyilvántartó lapokon megadott információknak, hiánytalanoknak és pontosnak kell lennie.

Előadása zárásaként megköszönte a figyelmet.

3. napirendi pont: Egyebek

Dr. Kárpáti József főosztályvezető úr elmondta, hogy előadásában rövid tájékoztatást kíván adni az elmúlt két hónap szakmai eseményeiről, melyek érdeklődésre tarthatnak számot.

A statisztika művelői időről-időre nemzetközi szakmai rendezvényt szerveznek, amelyekre az utóbbi években az október 20-ai dátum ad alkalmat, a statisztikai világnap alkalmából. A kapcsolódó európai statisztika napja keretében 2014-ben Olaszországban került megrendezésre a statisztikai értékhordozók, döntéshozók, érdekelték első európai konferenciája, melynek második alkalommal való megszervezésére Magyarországon került sor a Magyar Tudományos Akadémia épületében. (CESS 2016)

A két napos konferenciát a Központi Statisztikai Hivatal, az Eurostattal, az Európai Központi Bankkal, az Európai Statisztikai Tanácsadó Bizottsággal és az Európai Statisztikai Társaságok Szövetségével közösen szervezte. A konferencia keretében 39 szekció került megrendezésre és több mint 120 tudományos előadást lehetett meghallgatni. Angol nyelven zajlott a konferencia.

A cél az volt, hogy a résztvevők nagyon széles skálán mozogva be tudják mutatni, elsősorban a felhasználói igények teljesítésének, megvalósításának leginnovatívabb módjait. Ugyanakkor számot adhattak tudományos eredményeikről, olyan elméleti eredményeikről, amelyek talán szűkebb kör számára jelenthettek érdekes témákat. A rendezvényen sok kutató, újságíró, kormányzati szervek képviselői is megjelentek. Jelen volt számos statisztikai hivatal Elnöke, OECD, az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának képviselői, és több tucat európai egyetem képviselői is.

A szervezők hangsúlyt fektettek arra is, hogy az Európai Unió kívüli országokkal, fejlődő országokkal is építsék és fejlesszék a statisztikai kapcsolatokat. Így Albániától Indián keresztül Pakisztánig számos további vendég részt vett az üléseken. Összesen közel 300 résztvevője volt a konferenciának.

A rendezvény sajátossága volt, hogy ún. nyomvonalakon lehetett haladni a két nap folyamán. Ez azt jelentette, hogy egy átfogóbban megfogalmazott téma köré szerveződve a két napos rendezvényen különböző szekciókban egy sorvezető segítségével az érdeklődők egy adott témára koncentrállhattak.

7 különböző nyomvonalat lehetett követni. A legnagyobb lélegzetű nyilvánvalóan a fő témakörre a hivatalos statisztikák felhasználóival való kapcsolattartásra, kommunikációra, adat vizualizációra helyezte a hangsúlyt. Itt kilenc szekciót lehetett végig hallgatni.

A második jelentős nyomvonal a statisztikai modellezéssel foglalkozott. Ezen belül 8 szekcióban hangzottak el előadások, módszertani és informatikai kérdésekben. Itt volt megrendezve egy poszter szekció is a konferencia keretében.

A harmadik nagy terület az adatintegráció és a Big Data témaköre volt, a több forrásból összeállított statisztikák együttes kezelése, a nem hivatalos statisztikák szerepe a tájékoztatásban, a nagy tömegű strukturálatlan adatot tartalmazó üzleti adatforrások hasznosítása, az ehhez kapcsolódó adatvédelmi kérdések.

Ezen a konferencián a számos külföldi előadó mellett, magyar szakemberek is értékes előadásokat tartottak a KSH, az MNB, az AKI illetve piaci szereplők és a tudományos élet képviselőitől.

A kétnapos konferenciát egy plenáris kerekasztal beszélgetéssel zárták a résztvevők.

Ezt követően a tudományos eredmények illetve tudományos információk körében maradvá beszámolt egy másik rendezvényről, melyet 2016. november 18-án a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából rendeztek a Magyar Tudományos Akadémián. Immár hagyományosan ezen alkalomhoz kötődően a IX. osztály Statisztikai és Jövőkutatói Tudományos Bizottság ünnepi ülést tartott. A tanácskozásnak két nagy témaköre volt: aktuális módszertani dilemmák a statisztikában illetve a Jövőkutatói Bizottság megalakulásának 40. évfordulója.

A statisztikai területen négy előadás hangzott el az ünnepi ülésen. Az első előadást Sándorné dr. Kriszt Éva professzor asszony tartotta. Előadásában hallható volt annak a problémakörnek az összefoglalása, mely arról szólt, hogy nemzetközi szakmai körökben nagy vitát kavart a null hipotézis szignifikancia teszteknek a nem kellően konzekvens elvégzése az empirikus vizsgálatok során. Bizonyos módszertani és matematikai problémák és interpretációs hibák fordulnak elő, illetve tudomány-szociológiai jellegű problémák is a háttérben állhatnak annak, hogy bizonyos szignifikancia-vadászat indult a különböző tudományos cikkekben, és néhány fontos elemet figyelmen kívül hagynak, ezen elemek jelentőségét háttérbe szorítva, akár a szakmai tartalom is sérülhet, és számos problémát vet fel.

Elmondta, hogy a témával magyar nyelven is bővebben foglalkozik a Statisztikai Szemle 2016. januári, majd márciusi száma. Az OST figyelmébe ajánlotta a KSH honlapján ingyenesen elérhető online Statisztikai Szemle kiadványokat.

Ezt követően röviden ismertette a rendezvényen elhangzott további három előadás tartalmát, Rappai Gábor idősor-modellezési kérdésekről, Kovács Péter adat vizualizációs trendekről, Kotosz Balázs a területi statisztikai elemzés dilemmáiról beszélt.

A jövőkutatók közül prof. dr. Besenyei Lajos, Nováky Erzsébet professzor asszony, illetve Kristóf Tamás és Tóthné Szita Klára tartottak egy-egy előadást, amelyek a köré épültek, hogy 40 évvel ezelőtt alakult meg hivatalosan a Jövőkutatói Bizottság.

Az egyebek témakörben továbbá elmondta, hogy az elmúlt bő egy év előkészítő munkája után és az idei tavaszi közigazgatási egyeztető kör után, az elmúlt egy hónapban egy újabb közigazgatási egyeztetés került lefolytatásra a hivatalos statisztikáról szóló új törvényjavaslatról és ez a törvényjavaslat a Közigazgatási Államtitkári Értekezlet, majd a Stratégiai Kabinet ülése nyomán T/12924 ügyszámon bekerült a Parlamentbe az Országgyűlés törvényalkotási folyamatába.

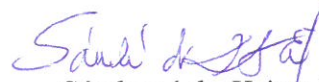
Az új törvény, amennyiben a közeljövőben szavazásra kerül sor, és a Parlamentben megszavazásra kerül, számos területen erősíteni fogja a hivatalos statisztikai szolgálatban a KSH koordinációs tevékenységét. Az együttműködést ösztönözni fogja nagyon sok eszközzel, új koordinációs testületet hoz létre illetve számos olyan témában rendez adósságokat, amelyekre ki kellett térni a jogi keretrendszer módosításakor a 223/2009 európai rendelet kapcsán illetve a 2015-ben a KSH-nál is lefolytatott Európai Statisztika Gyakorlati Kódexe értékelése kapcsán.

Dr. Németh Zsolt elnökhelyettes tájékoztatta az OST-t, hogy a 2016. november 09-ei Közigazgatási Államtitkári Értekezlet az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program adatgyűjtéseiről és adatátvételeiről szóló 288/2009. (XII.15.) Korm. rendelet módosításának tervezetét elfogadta, ezzel a 2017. tárgyévi adatgyűjtési program kialakítása lezárult.

Zárás:

Sándorné dr. Kriszt Éva elmondta, hogy az OST a jövő évben előreláthatólag negyedévente fog ülésezni, kéri, hogy a munkatervhez küldjenek a tagok javaslatokat. Zárásként megköszönte az OST tagjainak, a meghívottaknak és az előadóknak a részvételt és további jó munkát kívánva lezárta az ülést.

Budapest, 2016. december 07.

Sándorné dr. Kriszt Éva
az Országos Statisztikai Tanács elnöke

Az emlékeztetőt kapják:

Dr. Vukovich Gabriella, a KSH elnöke

Dr. Németh Zsolt a KSH elnökhelyettese

az OST tagjai és állandó meghívottjai

Mellékletek: prezentációk